

ROMANIA NOUA

Abonamente: 1 Luna... 8 Luna... 1 An...

ORGAN DE PROPAGANDA NATIONALA

Redacția și Administratia - Strada Cugui No. 25 - Cluj - TELEFON 511-

Director: Dr. ONISFOR GHISE

Tese in fiecare zi de lucru Sub conducerea unui comitet alestit din Romani din toate tarile

Prim-Redactor: Dr. ION MATEIU

Pacea democratica

- Cu prilejul noului guvern german -

Fort ginoasa desafurare a evenimentelor militare, a izbucnit, se pare, sa provoace unul din cele mai importante acte politice ale zilei: numirea de cancelar a prințului Max de Baden și intrarea sa secerlar de stat a lui Scheidemann, cunoscutul leader al social-democrației din Germania.

Astfel se confirmă în mod pozitiv, mărturisirea contelui Buriar, de care ne-am ocupat acum câteva zile, că împrejurările militare au necesitat schimbări radicale în politica internă a imperiului german, menite să favorizeze încheierea păcii generale.

De luni de zile partidele politice germane se agită necontenit în jurul ideii de pace, căutând prin lungi discuții nervoase o platformă de înțelegere, din care să isvorască marea inițiativă pacifistă.

Dezbaterile din comisiunea principală a Reichstagului, au scos la iveală deosebiri esențiale dintre vederile guvernului și acelea ale șefilor de partide, pe cari nu le-a putut concilia nici demersul recent al Austro-Ungariei și cu atât mai puțin marile discursuri ale contelui Hertling, Payer și Hintze.

Acosta deosebiri se concentrează în problema politică fundamentală a democratizării guvernului și a parlamentarizării vieții de stat, fără de cari, spun adversarii politicii oficiale, e cu neputință ca Germania să se apropie de Statele germane.

Pe când Hertling - susținut de centru, conservatori și național-liberali - fixa condițiile păcii în păstrarea integrității teritoriale, în restituirea coloniilor și menținerea tratatelor dela Brest-Litovsk și București, partidul socialist și progresist declară, că oricât de mult s'ar fi reputat la pretențiile inițiale, pacea nu poate fi tratată decât prin un guvern democratic.

Contele Westarp, șeful conservatorilor combattea această tendință de democratizare pe motivul, că sporirea voință de dușmani a influenței social-democratice va avea în cele din urmă ca rezultat o pace cu orice preț.

Cum însă pe deoparte principiile social-democratice pătrundeau tot mai adânc în conștiința maselor, iar pe de alta din fârlie Aliatilor se accentua tot mai categoric hotărârea de-a trata pacea numai cu reprezentanții poporului german, cartea dela Berlin - influențată în mod grav de noua întorsătură a evenimentelor - s'a văzut în slăbit nevoită să facă unele acte politice al democratizării guvernului imperial.

Așa a ajuns la cârma politicii germane prințul Max de Baden și socialistul Scheidemann.

Noncancelar, deși prinț, are o concepție politică democratică. Presa europeană a avut prilej să-l înfățișeze ca pe o marcantă personalitate politică a Germaniei acum o lună, când i-a analizat importantul discurs rostit în calitate de președinte al Senatului cu ocazia constituării constituției marcelei ducat de Baden.

Înstrădat cu o o adâncă educație creștină, prințul Max se ridică hotărât împotriva războiului, care deși descoperă virtuțile de poezorilor, este cel mai mare dușman al civilizației omenești. El nu omoară numai trupurile, dar otrăvește și sufletele semănând ura sâlbatică între națiuni, zdrobind cuceririle morale ale umanității, și desființând baza pro-

gresalului universal: Armonia internă.

„Ar fi rău - zice el - de popoarele care ar crede, că atâta vreme cât durează războaiele, li este iort să scoabere facia simfritii creștine, cu nădejdea că după război s'o renaște mândră și vie". De aceea susține că e datoria tuturor să lupte pentru crearea Ligii poarelor, în care vede concretizarea visului de pace al omenirii.

Concepția creștină despre război a noului cancelar se completează cu vederile democratice ale secretarului de stat Scheidemann.

În dezbaterile comisiunei principale a Reichstagului Scheidemann a precizat împedice programul socialistilor germani, declarând că pacea dela Brest-Litovsk ca și cea dela București nu intră în vederile lor.

El a subliniat dreptul popoarelor de-a dispune de ele înșile, combatând guvernul, care nu va putea trece peste gravitatea clipei de azi prin concesii meschine, ci exclusiv prin fapte mari. Vorbind de nota lui Buriar a spus, că ea trebuie repetată mereu până când se va ajunge la acordul națiunilor.

În acțiunea lui, Scheidemann e susținut de progresisti, care prin șeful lor F. L. Beck declara, că anexionisti trebuie să dispara de pe arenă, făcând loc unui guvern democratic.

Numai admiterea unei concepții de dreptate internațională, va putea apropia pe adversarii de azi de masa pacii. Se pare că acum începe să fie recunoscut adevărul cuprins de marele socialist și fost ministru francez Albert Thomas în aceste cuvinte: „Câtă vreme socialistii majoritari din Germania vor continua să susțină că nu există o problemă a Alsaciei-Lorenei a Posonaniei, și a naționalităților, nu va fi cu putință o asociație internațională." Schimbarea atitudinii social-democrației germane o zugărește foarte bine, apelul important pe care ea l'a adresat de curând către poporul german, în care mărturisind că nu mai e vorba de cuceriri, cere ca guvernul păcii, să fie un guvern popular.

Prin faptul că luptătorii acestei idei politice au izbucnit să intre acum în guvern luând conducerea Germaniei, avem credința îndreptățită că democrația universală a făcut o cucerire capitală, care nu va duce în timpul cel mai scurt la pacea democratică.

Eu va pune capăt cu unecare mai curând nu numai sângerății grozave de azi, dar va aduce de sigur și națiunilor oprimate, dreptate ce rezultă din aplicarea integrală a principiului dispunerii de sine precizat de revoluția rusească și acceptat de social democrația universală.

E. Mateiu

O. G. C. Arion despre situația

Se comunică din Iași că în culorerele Camerii în fața unui grup de deputați, ministrul de externe d. O. C. Arion a comunicat știrea despre căderea cancelarului Hertling și a adăugat că plecarea lui Hertling însemnează o schimbare de curs generală în politica Puterilor centrale care va deveni mai favorabilă și României.

Dacă înlocuitorul lui Hertling, a spus d. Arion, va fi purtătorul ideii de pace, adică dacă va fi din rândurile slângei, atunci aceasta va fi spre marea folos al României.

ȘCOALA ROMANEASCĂ în Chișinău

Elementele dușmănoase năzuințelor noastre naționale din administrația școlară a orașului Chișinău, și astfel de elemente se găsesc încă destule, rămășițe ale faimosului sistem Schmidt lucrează cu încăpăținare împotriva intereselor școlare moldovenești. Ele se împotrivesc pe fel de fel de motive inventate, nebazate, lipsite de seriozitate ca să dea Românilor din Chișinău dreptul ce li se cuvine de a-și crește copiii în școli naționale.

Pe când toate celelalte neamuri și-au creat singure din belșug tot ce le trebuie, luând școlile cele mai bune și în număr mai mare decât le trebuie, în aroganță ca să le impună Românilor ceea ce ei cred ei că le e de trebuință, adică să fac ei apărătorii și conducătorii intereselor românești. Față de aceste încercări noi protestăm energic și vom umări în despropoziție activitatea acestor elemente, cari nici acum nu s'au îndreptat că a trecut vremea susținerii.

Pe de altă parte se face o întinsă agitație printre Moldovenii ca să-i abată dela școala națională și să-i îndemne să-și înscrie copiii și mai departe în școlile rusești. În privirea acestei agitații noi chemăm ajutorul tuturor bunilor Români.

Toți la un loc și fiecare în parte să fie un propagandist aprins pentru cauza școlii naționale. În adunări anume convocate, la ori ce se întâlnesc și la alte prilejuri, în familii, luminăți pe Moldovenii asupra importantei școlii naționale. Numeroase familii românești de peste Prut stabilesc în oraș, ca au copiii în școlile moldovenești, funcționarii români, toți să-și facă o datorie sfântă din această propagandă absolut treburnică. Vitorul capitalei Basarabiei atârâă în mure parte dela școala ce va avea. Să lucrăm cu toții ca ea să fie școala de care avem nevoie.

ECOURI

Presă aliată nu uită să amintească și de România de câteori vorbește de noua anjurare a lucrărilor din Balcani. Amintim ca o pildă ziarul „Daily Telegraph” care spune următoarele cu prilejul cererii de armistițiu a Bulgariei: „Luând în considerare că interesele Serbiei, Greciei și României vor fi apărate de noi în mod efectiv este interesul nostru de a încheia pacea cu Bulgaria”.

Ziarele din Viena scriu că pacea pe care Anglia vrea să o încheie cu Bulgaria e o pace de supuneră.

Despre delegații bulgari pentru tratative cu aliații „L'Ind.-P. Rom.” comunică următoarele: Radeff este destul de cunoscut la noi. Liapceff actualul ministru de finanțe în cabinetul Malinoff, este mai puțin cunoscut. El e unul din aderentii cei mai devotați și capabili ai lui Malinoff. În cabinetul precedent el a avut portofoliul lucrărilor publice. Liapceff este de naștere din Tulcea și vorbește perfect limba română.

O voce austriacă optimistă

N. Fr. Presse se întreabă dacă în cazul ieșirii complete din front a armatei bulgare va fi posibil a se restabili situația în Balcani în folosul Puterilor Centrale. Ziarul vieniez conchide că situația e departe de a fi compromisă.

Porțele aliate, spune ziarul nu trec de 12-15 divizii, adică vreo 150.000 de oameni în Balcani.

Austria și Germania vor putea ușor să arunce forțe egale pe frontul bulgare fără a-și slăbi fronturile către de pufin. În general, în condițiile de azi când armatele beligerante se urcă la multe milioane cifra de 12-15 divizii nu joacă un rol hotărâtor.

A doua chestiune, spune N. Fr. Pr. e dacă vom izbucni să transportăm cu destulă repeziune trupele necesare în Bulgaria. Și în punctul acesta situația noastră e mai favorabilă, decât a Intelegerii. Avem căi de comunicațiune cu ajutorul cărora vom putea să ne transportăm trupele mai repede decât Intelegeră a cărei bază de aprovizionare e mult mai departe.

Astfel, spune ziarul, putem fi cu totul liniștiți cu privire la succesul acestei nouă campanii.

Ostilitățile pe frontul bulgar au încetat

- Cum a decurs ofensiva aliaților în Balcani -

Operațiile victorioase în decursul șelor 15 zile au permis armatelor aliate din Orient să ajungă până la Uskub și până pe teritoriul inamie, făcând ca armata bulgară să se hotărăască să depună armele. La 28 Sept. era 11 seara, plenipotențiarilor delegați de guvernul bulgar au semnat un armistițiu la Salonic. La 30 Sept., la amiază, ostilitățile au încetat între forțele bulgare și armatele aliate. Aceasta din cauză că la 18 Sept., dimineața două divizii franceze și una sârbă asaltând formidabilă barieră montană formată de Vetrnik, Dobropolis și Secol au deschis în frontul dușman e spărtură care trebuia să aducă prăbușirea.

Prin această spărtură înaintarea s'a largit, armatele sârbe și elementele franceze și grecești, care o străbătău, au înaintat cu o energie nelăfântă, cu toate greutatele excepționale a terenului și cu toată rezistența disperată a inamicului, către obiectivul lor principal Uva-Dar-Demir-Capu. Ele le au atins la 22 Sept. tăind comunicațiile armatei inamie bulgare ce opera pe Vardar și a armatei a II-a bulgare-germană, ce lupta la marea de Măntău. Diviziunile aliate au avut spirit de sacrificiu, toate forțele aliate au luptat până răd pe rând la atac: la 18 Sept. diviziile angle-grecoști au câștigat după o luptă deapartă pozițiile dușmane la Doiran, fiind în această regiune importante forțe bulgare.

La 21 Sept. trupele italo-grecoști și franceze din armata aliată dela Monastir s'au distins la rândul lor.

La 22 Sept. urmărirea generală a început. Ea a fost dusă cu un zel și o energie splendide. La 23 Sept. sârbi au trecut Vardarul lângă Krivolak. La 24 cavaleria franceză intră în Prilep. La 27 Iștia a căzut împreună cu formidabilă citădela Veleș; Englezii se apropiau de șoseaua Strumitza, în care au intrat la 26. La aceeași zi Sârbi atingeau Coccena și Veleș și trupele italiene, franceze și grecești înaintau spre Kievo. La 26 Sept. seara bulgarii au cerut suspendarea ostilităților.

În cursul acestor operații glorioase, pe care sfortările germane nu le-au putut înălțura, armatele aliate au luat un mare număr de prizonieri, și o însemnă pradă. Aviația aliată a luptat foarte activă și foarte eficace la luptă.

Bulgaria a încheiat armistițiu

Luni 17 Sept. seara târziu s'a semnat la Salonic armistițiu între delegații bulgari și generalul Franchet d'Esperay, comandantul suprem al armatelor aliate din Macedonia.

Presă gemenă pretinde că în urmă, noaptea s'au pus și alte condiții „ce nu se pot primi.”

Starea lucrurilor e încă tot nelămurită.

Caracterul armistițiului

Presă engleză comentând evenimentele din Bulgaria spune că armistițiu bulgar până la încheierea păcii e de natură pur militară. El cere imediată demobilizare a armatei, și cedarea mijloacelor de transport de toate felurile, vase și căi ferate către Aliații. Aliații capătă liberă trecere prin Bulgaria și ocupă punctele de importanță strategică.

Răspunsul Aliaților

Agenția Reuter anunță, că guvernul bulgar a fost încunostițat de către guvernul englez, că pacea e condiționată de ruperea definitivă a legăturilor cu Turcia, Bulgaria și Austro-Ungaria. Aliații sunt nevoiți să ceară, toate garanțiile pentru continuarea operațiunilor lor militare.

Situația în Bulgaria

Arestarea lui Malinoff?

După știri particulare sosite la Kiev ofensiva trupelor aliate pe frontul macedonean a fost oprită. Au sosit întăriri germane.

La Sofia au avut loc mai multe consfățuiri cu participarea Regelui Ferdinand în cari s'a hotărât a se pune clăvul din toate puterile curentului antanto-fil.

În cercurile politice din Kiev se răspândește știri despre arestarea lui Malinoff și a coloraliștrijilor ai politicii sale cari au luat parte la acțiunea potrivnică Puterilor Centrale.

Hotărârea lui Malinoff

Geneva. - Informația telegrafică elvețiană află din izvor bulgar bine informat, că Malinoff își va lua deciziunile sale, numai după ce rezultatele convorbirilor ce au loc acum între negociatorii bulgari și reprezentanții Intelegerii îi vor fi cunoscute.

Consfătuirea dela Versallia

«Echo de Paris» descrie consfătuirile premergătoare retragerii bulgarești. Hotărârea de-a lua ofensiva pe frontul macedonean a fost luată întruna din gândințele consiliului superior militar din Iulie.

Comandantul suprem al trupelor aliate din Macedonia generalul Guillaumont a avut convorbiri cu Londra și Paris, după care a căpatat consimțământul aliaților de a începe ataca pe un front intens.

Guvernul sârb se va instala acum la Monastir (Bitolia). Operațiuni militare vor fi duse pe teritoriul bulgar, astfel aliații și-ar ajunge scopul de a separa Bulgaria de Puterile Centrale.

Rolul consulatului american din Sofia

Ziarele germane spun că pricina înfrângerii bulgarești a fost puternică agitație care a fost desăfurată încă de mult timp în armata bulgarească. Primul-ministru Malinoff s'a folosit de arua agitațiunii spre a răsturna pe Radoslavoff. Astfel în 25 Sept. s'a publicat știrea absurdă că tratatul de alianță germano-bulgar expiră, Bulgaria își demobilizează armata. Această agitațiune a avut mare efect asupra soldaților țărani cari se află în război de șase ani.

Fecarul acestei propagande în Sofia a fost consulatul american. Este caracteristic faptul că acum consulatul american se află la Salonic unde a însoțit comisiunea bulgarească de pace.

Importanța consfătuirei ungurească

Budapesta. - În legătură cu situația politică externă au fost chemați la Budapesta conducătorii tuturor partidelor, între ei contele Karolyi și Andrásy. În cercurile parlamentare se insistă ca parlamentul să fie convocat pentru primele zile ale luii Octomvrie.

Presă americană contra Bulgariei

«Jessa» - Importantul ziar „New-York Times” duce o campanie de presă pentru declararea războiului contra Turciei și Bulgariei de către Statele-Unite. Ziarul spune că a venit momentul când aliații vor întreba America astfel: - Sunteți pentru Serbia, România și Grecia, ori vreți să aruncați aceste țări în gura Bulgariei? Este foarte probabil ca această campanie dechisă de ziarul amintit să aibă succes și este posibil ca Tarul Ferdinand să aibă de lucru în curând cu un nou și formidabil adversar, dacă nu încheie pace.

Femeile bulgare au impus pacea

Ce spun zinarele ungurești. Din izvoare ungurești autorizate se comunică următoarele: Judecând după ultimele știri trebuie să credem că ieșirea Bulgariei din rândul Quadruplei ca cu un fapt îndeplinit. Timp de 6 ani poporul bulgarec s'a luptat vitejește și asuma searță lui tristă este ca vizul lui strămoșes, unirea tuturor Bulgarilor să se prăbusească toamă în ajunul înfăptuirii lui.

Cauzele ruinei Bulgariei sânt: nemulțămirea țărănilor, obosala generală după un lung război și neutilitatea politică ale partidului dela putere.

În timpul din urmă femeile bulgare au stăruit să deosebe pentru încheierea păcii. Multe mii de femei au venit dela sate la orașe și-au organizat acolo meetinguri contra războiului. Actualmente în satele bulgarești, se află numai femei și copii, toți barbații fiind la front.

Convorbiri secrete în Elveția

Este greu de spus care va fi efectul schimbărilor externe asupra situației interne în Bulgaria.

Este de mare însemnătate a se vedea ce fel de condițiuni de pace se va putea reține pentru Bulgaria.

Răsturnarea dela 25 Sept. a fost negreșit precedată de convorbiri anterioare cu Puterile Intelegerii. Priveste fire ale convorbirilor se pot urmări în Elveția unde ele au avut loc cu câteva săptămâni în urmă.

Pentru înnoaștia austro-ungară rezultă următoarele consecințe din noua situațiune: trupele Intelegerii se vor felosi de ocaziune spre a face în Râșrit un nou front și spre a amenința Turcia încaștante de ce s'ar încheie pacea.

Comandantul german și austro-ungar au luat teate măsurile pentru întâmpinarea acestui plan. El se va alina mai întâi de toate să menție legătura Turciei cu Puterile Centrale.

A doua chestiune va fi de a selua o hotărâre cu privire la frontul albaniez. Aici este vorba de formarea unui nou front care e necesar pentru apărarea teritoriilor iugoslavave ale Austro-Ungariei. În acest scop s'au luat teate măsurile.

N. B. Ultimul pasaj al acestor interesante expuneri ungurești confirmă presupunerea din primul nostru articol de ieri cu privire la situația critică a armatei austriece în Albania, și cu privire la amenințarea Bosniei și Herzegovinei.

Ziarul ungurec mărturisese că e nevoie de crearea unui front nou în Albania pentru apărarea provinciilor sud-slave ale monarhiei.

Tarul Ferdinand către Wilhelm II.

După unele ziare germane Tarul Ferdinand al Bulgariei a trimis Kaiserului o telegramă în care li asigură de neclintita sa credință în alianță.

Din presa vienieză

«Neues Wiener Tageblatt» crede că acum când se cunosce în Bulgaria condițiile de pace ale Intelegerii, care țințese la o completă sfărâmare a acestei țări, poporul întreg se va ridica ca un singur om pentru a se apăra de peire.

Ziarele se ocupă cu răspunsul Intelegerii la oferta de pace a lui Malinoff și declară în mod unanim, că cerințele Intelegerii trebuie să aibă un efect de spaimă asupra Bulgariei. Țara bulgarească, care până acum a rămas erutăată de război, acum după dorințele Intelegerii, va deveni un teatru de război. Paceă, pe care Anglia vrea să o încheie cu Bulgaria, nu este o pace de înțelegere, ci o pace de supuneră.

Situația în Sofia

În 17 Septemvrie a fost deschisă Sobrania dar îndată după citirea mesajului tronului a fost încheiat, de vreme ce la Sofia a sosit un mare număr de trupe germane și austro-ungare. Tarul Ferdinand n'a părăsit Sofia.

Situația Războiului

Comunicatul francez:

Germanii au fost asvârțiți din St. Quentin pe care Francezii l-au ocupat. Francezii au luat de asemenea Rasbourg cu toată rezistența tenace a Germanilor. Pe frontul de la nord de Vesle, Francezii au accentuat progresivitatea lor la Roucy și Villers de France. . . . și au împins liniile lor până în apropierea imediată la sud de Courcy și de Lore. La sud de această localitate Francezii ating țărâmul de apus al canalului până la Neuville-Croucy care este în mâinile lor.

În Champagne în cursul după amiezii francezii au ameliorat pozițiile lor la sud de Sorfeuil și au pus piciorul la sud de Montbois.

Armata de orient. Măsurile prevăzute prin clauzele armistițiului semnat cu Bulgaria sunt în curs de executare.

Comunist italian:

Lupte de artilerie la Conca lagi (Poesina) pe platoul Asiago și pe Montello; focuri de hărțuire pe restul frontului. Patrutele dușmane care au încercat să se apropie de avantposturile noastre în regiunea mării și la Col del Rosso au fost alungate de către focul artileriei și prin granate de mână.

Comunist german:

Teatrul de război apusean. Grupa de armată a prietelui nostru Ruppel și Boehr: În Flandra s-au respins atacurile dușmane la Nord de Staden la nord-vest și vest de Roessclare. Am făcut cu această ocazie vr'o 300 prizonieri. Tot așa au dat greș seara atacuri parțiale ale dușmanului de ambele părți de șoseaua Ypres-Menin.

Armata germană și Lens au fost evacuate.

Atacuri puternice și înaintări împotriva noilor noastre linii de Nord și sud de H. Quellii au eșuat — grupa de arm. a prietelui nostru german, în așezarea de Auizy la Chateaux și la Nord de Filin au respins atacuri parțiale de ale dușmanului Regimente din Schleswig — Holstein au apărut pozițiile lor pe culmea Chemin des Dames împotriva unor puternice atacuri dușmane. Lupte de avantposturi înaintea liniilor noastre la Nord vest de Reims și de altele. În Argonne atacuri parțiale de ale dușmanului au rămas fără succes.

Principiile organizării învățământului în Basarabia

În această ordine de idei pe care se va organiza învățământul în Basarabia, după hotărârile comisiei școlare a Statuluiării.

1. Învățământul este liber.
2. Fiecare naționalitate din Basarabia are dreptul la școala sa națională, primară și secundară cu obligațiunea de a preda limba Statului în școala secundară.
3. Observațiune. În cazul când părinții vor refuza să-și trimească copiii în școală, învățământul se va face în limba Statului.
4. Școala fiecărei naționalități este autonomă. Statul Țării va determina prin lege principiile economice și descentralizării organizării școlare.
5. Școala pentru cultura generală va fi unitară. Ea va da instrucțiune inferioară, medie și superioară și se alcătuește din câte-va trepte: școala începătoare sau primară, progimnaziul (liceu inferior) și gimnaziul (curs superior) și școli superioare (universități).
6. Frecvențarea școlii primare în limba națională este obligatorie și

gratuită pentru toți copiii între 7-14 ani.

6. Progimnaziile vor fi continuarea imediată a școlii primare și prima treaptă a învățământului secundar. Frecvențarea lor va fi gratuită. Liceele pregătesc pentru Universitate.
7. Învățământul școlar și extra-școlar se va reglementa de către legiuitorul Statului Țării.
8. Administrarea școlilor se va face de către Directoratul învățământului public și de către organizații naționale care vor lucra sub conducerea lui.
9. Școlile, cursurile care dau o cultură specială tehnică sau profesională vor fi conduse de administrații corespunzătoare.
10. Se va favoriza orice organizație particulară pentru deschiderea de școli de orice grad. Ele vor fi subvenționate în caz de nevoie de autoritatea locală.
11. Pentru îmbunătățirea învățământului școlar și extra-școlar Statul Țării va întemeia prin lege un fond special care se va împărți de către Directorat, după proporția numărului naționalităților.

Deia Românilor de peste Nistru

De câteva zile au sosit la Chișinău venind de peste Nistru. D. Durban membru în uprava școlară la Tiraspole, d. Căpîr șeful secției învățământului și d. Alecu Zăcut instructor viticol. Scopul lor e să ducă cărți didactice pentru cele vr'o 50 de școli primare moldovenești, care se deschid în finețul Tiraspolei.

Uprava le-a votat 60 mii de ruble pentru cărți. Limba ucrainiană e obligată din anul II-lea.

S'a hotărât aducerea alor 25 elevi transnistrienți în școlile secundare din Chișinău. Directoratul de învățământ a făgăduit că va face tot ce se poate ca acești elevi să fie primiți pe cheltueala țării.

În 30 Septembrie se va ținea la Grigoriopol o mare adunare moldovenească pentru organizarea culturală a Moldovenilor. Ar fi de dorit să ia parte la această importantă adunare și un reprezentant al Directoratului nostru, care să dea îndrumările de lipsă. E vorba și de înființarea unei Societăți culturale.

Pentru constatarea numărului Românilor de peste Nistru, se va face de către niște nișoși luptători o călătorie prin Ucraina. Pentru a se putea curăța moldovenii se va cere școala și biserică națională.

Evenimente din Rusia

Complot contra-revoluționar — În Kozlov s'a descoperit un complot contra-revoluționar.

Complotiștii aveau de scop, ocupând orașul să facă comunicația dintre Moscova și Saratov. Vinovații au fost arestați și trimiși la Moscova.

Execuții. — În Moscova a apărut un nou buletin de execuții: printre alții au fost împușcați 11 polițiști, 10 ofițeri și 7 țărani.

Ziarul lui Burjev. — În primul număr al ziarului lui Burjev, „Obșce

delo", se exprimă nădejdea că în curând va încea amănunțarea bolșevică. Gazeta consideră ca o problemă importantă pentru toate partidele: lupta cu bolșevicii.

Incendii din Petrograd. — Incendii din Petrograd a făcut pagube enorme. Au ars două fabrici, Casa de ajutor reciproc, secțiile chimică și mecanică, etc. Au fost devastate pivnițele cu vinuri.

Hoții jefuiau, împușcând cu mitralierele.

Apelul lui Trotsky — Troțki s'a adresat cu'n apel Ceho-Slovacilor, în care îi îndeamnă să-și aresteze pe ofițeri și să se unească cu lucrătorii și cu țărani. Fiecare soldat ceho-slovac, spune apelul, care va depune armele de bună voie, va putea trăi în republica Sovietelor la rând cu cetățenii muncitori.

Declarațiile împăratului Wilhelm

Colonii 20 Sept. Răspunzând la telegrama sindicatului reno-vestfalian împăratului Wilhelm a telegrafat următoarele: O privire retrospectivă asupra admirabilelor succese ale eroicilor noștri și a alegerii lor comandanți trebuie să servească poporului german ca un îndemn contra micimii de suflet și a îndoielilor neînțelese. Poporul german întrebându-se toate puterile sale ca să ducă războiul de defensivă ce i-a fost impus la un capăt victorios spre a asigura patria de domnia dușmanilor.

Impresia luării St. Quentinului în Franța

Se anunță din Lyon: Știrile despre cucerirea orașului St. Quentin aflate înspre seară, au făcut o plăcută impresiune. St. Quentin e primul oraș important, care a fost eliberat. Dacă cucerirea orașului St. Quentin de către armata generalului Debeney, este evenimentul zilei totuși nu se pot trece sub tăcere și alte fapte de arme, precum înaintarea anglo-belică, lupta pentru Cambrai, retragerea germană la vest de Reims, precum și înaintarea armatei Gourand și înaintarea armatei americane ce operează la dreapta ei.

INFORMAȚIUNI

LOCALE

Fidă de vreadă. — Bocerul basarabean d. N. Krupensky a adresat în rusește d-lui T. Ioncu, directorul băncii statului o cerere într-o afacere particulară. D. Ioncu l'a însoțit cererea cu rezoluția: „S'a terminat cursificarea. Pan Krupensky e rugat să scrie românește.

Boia primăria. — Pentru ceie nu știu rusește sau au vrea să se folosească de limba rusească, primăria oragului Chișinău e o bastiie tot așa de puternică ca și pe vremea țarismului sau pe vremea bolșevismului dlui Schmidt. Secretarul primăriei, un evreu, a răspuns redactorului nostru care l'a cerut informații pentru gazeta că „atci lucrările se fac în rusește.

Să vină deci cineva care știe rusește. Atunci îi pun la dispoziție dosarele“.

Pentru autorități și birouri a sosit: cerneală antracem, gumă arabică, plămâni, hârtie de scris etc. și se găsesc de vânzare la librăria „România Nouă“.

Comitetul loteriei — orfelinului Basarabean anunță că de oarece nu s'a putut vinde de cât un număr restrâns de bilete, comitetul Orfelinului Basarabean a fost silit să ceară

și d. Director de Interne a aprobat că tragerea loteriei organizată de Comitet să fie amânată până la 15 Decembrie. În același timp Onor. Directoriat — prin D-nii Prefecți — a dat ordin primarilor să dea tot sprijinul la vinderea biletelor trimise în toate comunele la curioșii Preșți și că valoarea lor să fie primită la Orfelina până la 1 Noemvrie cel mai târziu.

A apărut: LITURGA de Gr. Muziceanu, pe patru voci, se află de vânzare la librăria „România Nouă“.

Leccióni de limba Engleză — D-șoara Miss Chessir, profesoară engleză diplomată dă lecțiuni de limba engleză.

Ase adresa până Luni la Redacția „România Nouă“ unde își pot lăsa adresele pentru a li se spune condițiunile.

Concertul Nien Caravia. — Anunțat pentru Duminică 23 Sept. va avea loc joi 4 Octombrie la ora 9 scara în sala Eparhială.

Hin strălucită

Despărțirea administrativă în Bucovina. — Administrația politică a Bucovinei a fost schimbată pe baza principiului egalității naționale.

S'a ales o comisiune de administrație germană și una echiă. Până acum a fost o administrație națională unitară.

TELEGRAME

Un guvern al apărării naționale în Germania

Colonii. — Într-o întrunire finută aici membrul Camerei senatorilor Stegerwald a declarat următoarele:

Comandamentul suprem spune, că n'avem să ne temem în ce privește frontul apusean. Dacă rezistență în Octombrie, atunci se va executa pe isarna organizarea întregului front. Toate armele noastre inclusiv tankurile vor fi perfecționate. Ceara pentru scopurile de război se dovedește zadarnică, căci secolul Germaniei este secolul aerului. Până la sfârșitul războiului a dușmanilor va înceta, recunoscând că avem drept la lumină și aer pentru viața noastră.

Stegerwald încheie că, e necesar un guvern al apărării naționale (chiar cu ministru socialist) care va fi unitar cu poporul în organizația sa. Germania trebuie să înțeleasă, chiar când noi am fi nevoiți să murim cu toții. Oare ce ne trebuie e suficient creștinilor din vremea ostacolilor. Acest suflet va fi invincibil.

Demisia lui von Hintze

O telegramă din Berlin anunță, că von Hintze, secretarul de stat la externe al Germaniei și-a dat demisia deodată cu cancelarul Hertling.

Consiliu de coroană la Budapesta

Viena. — „Naus Free Presse“ anunță că în seara zilei de 27 Sept. a avut loc un consiliu de coroană sub președinția împăratului Karl. S'a dezbătut toate problemele politice externe și toate măsurile necesare pentru înlăturarea imprăjurilor gale.

Tisza, Appony și Andrássy la Viena

Ziarele din Viena anunță, că împăratul a chemat telegrafic la Viena pe Tisza, Appony și Andrássy.

Democratizarea Germaniei

Berlin, 1 Oct. — Scrișoarea împăratului Wilhelm prin care se primește demisia cancelarului Hertling este evenimentul senzational al vieții politice interne germane. Acest eveniment egalează chiar prin importanța lui evenimentele din Bulgaria.

Se conțentează cu deosebire fraza următoare din autograful împăratului: „Dorese ca poporul german să ia o parte mai activă decât până acum în opera de cârmuire a destinului patriei“.

Din fraza aceasta se deduce că împăratul este hotărât să dea o nouă direcțiune cursului politic intern, democratizând cârmuirea Germaniei. Se crede că hotărârea asta este în legătură cu situația externă, și următoarea pregătirea unei noi democrație cu aliați. Numirea d-lui Scheidemann a provocat o adevărată senzație și este considerată ca o adevărată revoluționare a vieții politice germane.

Prada Aliatilor

Pe frontul apusean: Bela 16 Sept-20 Sept. 200,000 prizonieri, dintr-ori 2500 ofițeri.

Tanari 3100 Pe frontul macedonez: 12,000 de prizonieri și 2100 tanari.

Pe frontul din Palestina: 50,000 de prizonieri și 625 de tanari“.

Suma totală: Prizonieri: 322,000 Tanari: 5525 Mitraliere: 62,300

Prada germană și aliați: 1200 tanari și 1200 mitraliere

Gazeta de Frankfurt mărturisește că situația în est. e gravă. Planul de atac conceput într-o formă extraordinară, care se desfășură sub ochii noștri, este o sarcină grozavă pentru frontul nostru. Situația pe Meusa unde atacurile americane abia au început, este expren de încoadată. O parte din Chemin de Dames a trebuit să fie părăsit. Frontul se pulverizează încetul pe încetul în urma atacurilor franceze.

Turcia și Austro-Ungaria vor urma în „garin“?

— O știră „Vorwärts“ — Kiev, 30 Sept. — Într'un articol de fond „Vorwärts“ admite posibilitatea ieșirii Bulgariei din alianța cu Germania. Este posibil ca i se va alătura Turcia și pe urmă Austro-Ungaria.

Turcia și Bulgaria

Sab presiunea evenimentelor militare și politice, guvernul turcesc a ținut un important consiliu în Constantinopol. S'a hotărât să se păstreze alianța cu Puterile Centrale. Înver Paşa a declarat, că eșirea Bulgariei din joc n'are o însemnătate hotărâtoare asupra sfârșitului războiului.

Bulgaria va fi teatru de război

Presă germană scrie, că dacă Bulgaria va încheia pace, lasând trupele Aliatilor pe pământul ei, Bulgaria o să devină teatru de război, de oarece Puterile Centrale vor lupta în orice împrejurări pentru menținerea legăturii teritoriale cu Turcia.

Conferința interaliatilor

Teri a avut loc o conferință ministerială interaliată, care s'a ocupat de chestiunea Bulgariei. Între Clemenceau și Lloyd George s'a ținut deja o conferință și Havas anunță, că Franța ar fi prezentat propuneri pentru răspunsul ce are să se dea Bulgariei.

REPUBLICA ÎN BULGARIE?

Berna. — Se conțentează din Sofia că primul-ministru Malinov ar avea intențiunea de a profeta Bulgaria Republică democratică cu o școală redeschiderii școlii.

TEATRU GRADINA ELIDORADO ZILNIC
CONCERT CABARET
cu artiști din BUCUREȘTI ȘI ODESSA
Orchestra MARGO
Concertul începe la ora 9, Cabaret la 11.

LICEU ROMANESC ÎN CHIȘINĂU
Se aduce la cunoștința generală că cu începerea anului școlar 1918-19 se vor deschide pe lângă gimnaziul I de băieți din Chișinău clase paralele cu toate obiectele în limba română.
Vor fi admisi atât elevii școlilor secundare locale cât și cei al școlilor de peste grăt.
Inscrierile se primesc cel mai târziu până la 24 Sept.
Directorul gimnaziului D. Ghentje

So caută Ardeleni și Bucovineni
pentru teren uzul pădurii. Se poate câștiga bine
Adresa: N. Grămadă
Restaurantul „La Mărășești“, Chișinău, în fața grăii

MARELE RESTAURANT Transilvania
Chișinău, Strada Alexandru cel bun, No. 67
Avem onoare a aduce la cunoștința Onor. Public că formându-ne gospodăria proprie la țară și dispunând de alimente suficiente cu redus prețuri la tot felul de mâncări cu 40% iar la fripturi cu 45%.
Mâncărurile speciale, românească și străină
Băuturi: Vinuri indigene și străine, șampanie, cognac, etc., etc.
Aceleași prețuri la dejan ORCHESTRA ROMANEASCA
cât și seara
In speranța că Onor. Public ne va da tot concursul ca și până în prezent, localul nostru servind și pe mai departe, loc de întâlnire pentru toți românii, semănăm cu toată sima
Autrepreneurii: Hohanu, Popărieș și Căpâriș

Impăratul Wilhelm merge la Viena
Viena 28 Sept. — Impăratul Wilhelm este așteptat la Viena pe ziua de 28 Sept. Intre cei 2 suverani va avea loc o consfătuire importantă.

Consiliu de coroană la Londra
Zurich. — După Morgenzeitung la Londra s'ar fi ținut o consfătuire sub președinția Regelui.

Generalul Havin comandant al trupelor Ceho-Slovace
Înși 2 Oct. — Generalul francez Iania a fost numit comandant general al tuturor forțelor ceho-slovace din Rusia și Siberia.

Elecțiunea unei delegații serbice în Bucovina
Kiev 30 Sept. — Ministerul de afaceri străne va trimite o delegațiune specială în România spre a cunoaște situația politică și financiară a țării. În același timp vor începe tratative cu delegațiunea românească care a sosit aici.

(Am anunțat după „Kievskia Misl“ că aceste tratative au început. N. R.)
Călătoria d-lui Dorogenko
Kiev 10. Oct. — Se zvoneste că d. Dorogenko ministrul de externe ucrain va pleca la Berlin spre a rezolvi mai multe chestiuni de ordin politic.

Călătoria d-lui Dorogenko se pune în legătură și cu situația din Belcazi.
Intrabare urală
Kiev 30 Sept. — Ministrul de externe ucrain a adresat ministrului plenipotențiar ucrain la Sofia cererea de a i se expune situația din Bulgaria. Ministrul nu a primit nici un răspuns.

DOCTOR V. DINULESCU
Medic șef al Infirmeriei de ochi Chișinău.
Specialist în boale de ochi, nas, gât și urechi.
— Consult 4-6 p. m. —
Strada Sinedino 59. Telefon No. 34
Pentru sâraci gratuit Mărășești-Joia și Sămbăta dela ora 11-12 dimineața la spitalul de ochi din strada Insova No. 21.
Dentist I. MURINCĂ
Execută orice lucrări dentifice, specialitate pentru dinți de aur.
Strada Harlampie 57

DOCTOR-DENTISTA Moldovană
Minchevici-Bavellott născută ȘAPTEFRĂȚI
Primește dela 11-4 afară de Dumineca
Adresa Fedorova 59, în casa Teatrului „Făclia“.

Doctor V. Măndru
Specialist în boale interne, în special de plămâni și inimă.
Strada Bucureștilor 17, (lângă Klovneșki). — Consult 4-6 p. m.

Doctor-Dentist G. B. Borzovschi
Medaliat cu medalia de aur din Paris
Fost doctor dentist militar al garnizoanei teritoriale Chișinău
Primește consultațiuni pentru boli de dinți. Pentru domnii ofițeri și fuzegonari militari prețuri reduse
Orele de consultați: 10 a. m. până la 2 p. m. și 5 d. a. până la 8. Laboratoriu special pentru puneri de dentate strada Pușchin, 25. Casca Episcopiei.

Ioan Munteanu
DENTIST
— Diplomat din Paris —
Licențiat în modul cel mai precis și constituția tel. ce este de artă dentară.
GALATI
— Strada Domnească No. 23 —

Se caută: un mecanic - litograf, un transportor-litograf și un turnător de litografie.
A se adresa la Comisaritul General al Basarabiei. Secția I-a. Str. Kiev. colț cu Str. Pușchin.

Fabrica de cuie „VICTORIA“
— GALATI —
Cumpără orice cantități de sârme dreaptă și ghimbăță. Livrează orice cantități de cuie în orice dimensiuni, contra bani sau în schimb de sârme. Expediții în provincie și Basarabia.
Pentru orice informațiuni și comenzi a se adresa la fabrică, Str. Traian 69, Galati, sau Str. Bucureștilor 25, Iași.

DACIA-ROMANIA
Societ. generală de asigurări în România
Capital și rezerve lei 53.173.069
Despăgubiri plătite peste 260 mil.
Asigurate în ramurile: Incendii, viață, grădini, accidente, transport, venit etc., etc., în condiții foarte favorabile.
Birou general pentru Basarabia: Chișinău, strada Pușchin No. 33, Casa Schwarzmann Telefon 2/71. 146-16.